

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Független Rendőrszakszervezet (ügyintéző: Dr. Szöllősi Tibor jogi képviselő, 1077 Budapest, Király u. 71. szám) által képviselt **D. T. felperesnek BAZ Megyei Rendőr-főkapitányság** (3527 Miskolc, Zsolcai kapu) **alperes ellen fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése** végett indított perében a Miskolci Munkaügyi Bíróság az 1998. október 22. napján tartott nyilvános tárgyaláson meghozta és kihirdette a következő

Í T É L E T E T:

A bíróság a keresetet elutasítja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg alperesnek 15 nap alatt 1.000,- Ft (Egyezer forint) perköltséget.

A perben felmerült eljárási illetéket a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a BAZ Megyei Bírósághoz címzett, de a Miskolci Munkaügyi Bíróságnál három egyező példányban benyújtható fellebbezéssel lehet élni.

A megyei bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha a fellebbezés csak a perköltség viselésére vagy összegére vonatkozik, továbbá a teljesítési határidővel kapcsolatos, illetve csak az ítélet indokolása ellen irányul, amennyiben a felek fellebbezésükben az esetekben is külön tárgyalás tartását nem kérik.

Ugyanakkor a fellebbezési határidő lejártá előtt előterjesztett közös kérelemben minden esetben kérhetik a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását.

INDOKOLÁS

A Munkaügyi Bíróság a felperes keresetlevele a peres felek előadása, valamint a peranyaghoz csatolt iratok tartalma alapján a következő tényállást állapította meg:

Felperes 1997. június 16. napjától kezdődően áll alperesnél szolgálati viszonyban. Ennek keretén belül az Ó-i Rendőrkapitányság állományában teljesített szolgálatot ügyeletesként ezeddig.

1997. augusztus 15. napján a felperes ügyeletes volt az Ó-i Rendőrkapitányságon. Ekkor dr. Sz. Z. alezredes, a rendőrkapitányság bünyügyi osztályának a vezetője a távollévő kapitányság vezetőjét helyettesítette. E hivatkozott napon 15 óra körüli időben dr. H. P. ó-i lakos távbeszélőn bejelentette a rendőrkapitányság ügyeletén a felperesnek, hogy a több évében pszichiátriai kezelés alatt álló 26 éves lánya a délelőtti órákban feldúlt lelkiállapotban eltávozott a lakásukból azzal, hogy D-be utazik. Felperes a bejelentést véve közölte dr. H. P.-val, hogy személyesen jelenjen meg a rendőrkapitányságon. Mintegy 15 perc múlva megérkezett a kapitányság ügyeletére dr. H. P. és felesége, ahol a bejelentést megismételték és intézkedést kértek. Felperes ekkor azt közölte a bejelentőkkel, hogy nem tartja indokoltnak a bejelentés írásban történő rögzítését körözés elrendelése érdekében. Dr. H. P. ezt sérelmesnek tartotta, ezért beszélt dr. Sz. Z. rendőr alezredessel, aki utasította felperest, hogy vegye fel írásban a bejelentést. Felperes ekkor a nevezett bejelentő és felesége jelenlétében a felettese utasítását indulatosan megtagadta, mondván inkább elmegy betegre, majd elhagyta az ügyeleti helyiséget. Felperes később dr. Sz. Z. megismételt utasítására a feladatot végrehajtotta.

1997. szeptember 12. napján a BAZ megyei rendőr-főkapitányság fegyelmi eljárást indított felperes ellen a fentiek miatt. A fentebb említett cselekménnyel kapcsolatosan a felperes ellen büntetőeljárás is indult. Erre hivatkozással a BAZ megyei rendőrfőkapitány a felperes elleni fegyelmi eljárást 1997. szeptember 15. napján felfüggesztette.

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Katonai Tanácsa KB.III.194/1997. számú 1997. december 16. napján kelt és e napon jogerőre is emelkedett ítéletével a felperest – a Btk. 354. §. (1) bekezdése szerinti – parancs iránti engedetlenség vétségével bűnösnek találta, ezért őt 120 napi tétel, napi tételként 100 Ft pénzbüntetésre ítélte.

A BAZ megyei rendőrfőkapitány 1998. március 5. napján elrendelte a felperes elleni fegyelmi eljárás további folytatását. Ennek eredményeképpen a megyei főkapitány az 1998. március 30-ai keltezésű 130/1997. “Fe” számú iratában fenyítés kiszabásának mellőzésével a felperest figyelmeztetésben részesítette. A határozat indokolása lényege szerint a felperes 1997. augusztus 15. napján az Ó-i

Rendőrkapitányságon teljesített ügyeleti szolgálati ideje alatt a kapitányságon személyesen megjelent dr. H. P. ó-i lakosnak a lánya eltűnésével kapcsolatos bejelentését szolgálati előjárója a kapitányság vezető helyettesítő dr. Sz. Z. rendőr alezredes utasítása ellenére sem volt hajlandó írásban rögzíteni. A kapott parancs teljesítését szóban – a panaszos jelenlétében – megtagadta, majd elhagyta az ügyeleti helyiséget.

Ezek után végrehajtotta ugyan előjárója utasítását, de azt csak késedelmesen, s a konkrét parancsa szóban történt nyílt szembehelyezkedést követően tette meg. A határozat szerint a felperes megszegte a rendőrségi törvénynek az utasítás teljesítésének kötelezettségére vonatkozó rendelkezéseit. Súlyosító körülményként lett értékelve, hogy a felperes az utasítás teljesítését kívül álló személyek előtt, azzal nyíltan szembe helyezkedve tagadta meg.

Felperes az említett határozat ellen panasszal élt, amit az Országos Rendőr-főkapitányság a 46/17/1998. Fe. számú 1998. május 13. napján kelt határozatával elutasított. A felperes pert indított a munkaügyi bíróságon. Keresetével a figyelmeztetésről szóló határozat hatályon kívül helyezését kérte 4.000,- Ft utazási költsége megtérítése mellett.

Felperes a keresetét lényegében azzal indokolta, hogy mivel a cselekményét a Hajdú Bihar Megyei Bíróság Katonai Tanácsa a jogerős ítéletével már elbírálta a HSzT. 140. § (1) bekezdése d) pontja szerint a fegyelmi eljárást meg kellett volna szüntetni.

A felperes a kereset elutasítását kérte perkölsége megfizetése mellett. Álláspontja lényege szerint a fegyelmi eljárás folytatható volt, hiszen a jogerős büntető bírósági ítélet a fegyelemsértést nem bírálta, nem bírálhatta el. Felperes magatartását súlyosbítja, hogy más állampolgárok, nevezetesen dr. H. P. és felesége is hallotta a parancs megtagadást. Felperes foglalkozási szabályszegést követett el a jegyzőkönyv felvétele megtagadásával. A Munkaügyi Bíróság a felperes keresetét az alábbiak miatt tartotta megalapozatlannak:

Peradat, hogy felperes ellen az 1997. augusztus 15-ei parancs megtagadással kapcsolatban volt folyamatban büntető és fegyelmi eljárás is. A 3/A/10. sorszám alatt csatolt Hajdú Bihar Megyei Bíróság Katonai Tanácsa a Kb.III.194/1997. számú jogerős ítéletével felperest bűnösnek találta parancs iránti engedetlenség vétségében. A határozat alkalmazott jogszabályokként egyebek mellett a Btk. 354. § (1) bekezdését jelölte meg.

A Büntető Törvénykönyvről szóló módosított 1978. évi IV. törvény (Btk.) 354. §-a határozza meg a parancs iránti engedetlenség bűncselekmény tényállását. E jogszabályhely első bekezdése szerint, aki a parancsot nem teljesíti vétséget követ el és egy évig csoportos elkövetés esetén büntett miatt 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A törvény fenti tényállásból kitűnően önmagában a parancs nem teljesítése valósítja meg a parancs iránti engedetlenség vétségét, avagy büntetettét. Nem tényállási elem így azaz nem feltétele a hivatkozott bűncselekmény megállapíthatóságához, hogy a parancs megtagadás kívül állók jelenlétében, vagy azok jelenléte nélkül történik. Ekként a felperes elleni hivatkozott büntető eljárásban bűncselekményként kizárólag a parancs nem teljesítése megtagadása ténye nyerhetett elbírálást, s büntetés kiszabására is csak e miatt kerülhetett sor. Így nem volt szankcionálva, elbírálva az a körülmény, hogy felperes a parancs megtagadást dr. H. P. és felesége, kívülálló állampolgárok jelenlétében követte el.

E magatartás miatt munkajogi szempontból a fegyelmi eljárás keretében még felelősségre vonható volt. Alperes ezért jogszerűen folytatta a fegyelmi eljárást. Más kérdés, hogy alperes a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati

viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (HSzT.) 120. § (2) bekezdése szerinti lehetőséggel élve mellőzte fenyítés kiszabását, s mindössze figyelmeztetésben részesített felperest.

A Munkaügyi Bíróság nem látott jogalapot a figyelmeztetés hatályon kívül helyezésére sem, hiszen felperes által sem vitatottan dr. H. P. és felesége jelenlétében történt a parancs megtagadás. A paranccsal történő ilyen nyílt szembe szegülést egyrészt a HSzT. 68. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző, másrészt a rendőrség tekintélyének lejáratására alkalmas. Ezért a bíróság a keresetet elutasította.

A Polgári Perrendtartásról szóló, többször módosított 1952. évi III. törvény Pp./ 7. §. (1) bekezdése alapján kötelezte a bíróság pervesztes felperest az alperes perköltsége megfizetésére.

A 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 3. § (3) bekezdése értelmében rendelkezett a bíróság a perben felmerült eljárási illeték viseléséről.

A határozat elleni jogorvoslati lehetőség a Pp. 233. § (1) bekezdésén, míg a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálására vonatkozó kioktatás a Pp. 220. § (3) bekezdésén alapul.

M i s k o l c , 1998. október 22. napján

Sassné dr. Flaskó Magdolna sk.

a tanács elnöke

az aláírásban akadályozott Himerné Szopkó Marianna

és Szőnyi Gáborné népi ülnökök helyett is

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság

4.Mf.22.944/1998/2.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a Független Rendőrszakszervezet /ügyintéző: Dr. Szöllősy Tibor szakszervezeti alkalmazott/ által képviselt **D. T. felperesnek a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság** /Mikolc, Zsolcai kapu alatti székhelyű/ **alperes ellen fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése** iránt a Miskolci Munkaügyi Bíróság előtt folyamatba tett perében Miskolcon, az 1998. évi október hó 22. napján 9.M.383/1998/4. Szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 5. És az alperes részéről 6. Sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A megyei bíróság a munkaügyi bíróság ítéletének indokolását a jelen ítélet indokolásában foglaltak szerint változtatja meg,

míg egyebekben a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A munkaügyi bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, s a felperest az alperes részére 1.000,- Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

Tényként állapította meg, hogy a felperes 1997. június 16. napjától áll az alperesnél szolgálati viszonyban. 1997. augusztus 15. napján az Ó-i Rendőrkapitányságon ügyeleti szolgálatot látott el, s ennek során vette távbeszélőn Dr. H. P. ó-i lakos telefonon tett bejelentését, miszerint nevezett nagykorú, évek óta pszichiátriai kezelés alatt álló leánygyermek a délelőtti órákban feldúlt állapotban távozott a lakásáról azzal, hogy D-be utazik. Felperes közlésére Dr. H. P. házastársával megjelent a kapitányságon 15 óra 30 perc előtt, s megismételve a bejelentést intézkedést kértek. A felperes közölte, hogy nem tartja indokoltnak a bejelentés írásban történő rögzítését a körözés elrendelése érdekében. A bejelentést tevők ezt követően Dr. Sz. Z. bűnügyi osztályvezetőhöz fordultak, aki utasította a felperest, hogy vegye írásba a bejelentést. A felperes a felettese utasítását Dr. H. P. és házastársa jelenlétében indulatosan megtagadta, kijelentette, hogy inkább elmegy betegre, majd elhagyta az ügyeleti helyiséget, azonban később, ismételt utasításra a feladatot végrehajtotta. A felperessel

szemben 1997. Szeptember 12-én fegyelmi eljárás indult, melyet az időközben megindított büntetőeljárásra figyelemmel a megyei rendőrfőkapitány felfüggesztett. A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Katonai tanácsa a felperest 1997. december 16. napján kelt és jogerős ítéletével parancs iránti engedetlenség vétségében bűnösnek találta, s ezért vele szemben pénzbüntetést szabott ki. Az ezt követően folytatott fegyelmi eljárás során a megyei főkapitány a felperest fenyítés kiszabásának

mellőzésével figyelmeztetésben részesítette. A határozat indokolásában rögzítette, hogy Dr. H. P. bejelentését Dr. Sz. Z. rendőr alezredes utasítása ellenére sem volt hajlandó írásban rögzíteni, a kapott parancs teljesítését szóban – a panaszos jelenlétében – megtagadta, s elhagyta az ügyeleti helyiséget. Utóbb ugyan végrehajtotta az előjárója utasítását, de azt csak késedelmesen, a konkrét paranccsal szóban történt nyílt szembehelyezkedést követően tette meg. A felperes így megszegte a rendőrségi törvénynek az utasítás teljesítésének kötelezettségére vonatkozó rendelkezéseit. Súlyosító körülményként értékelték, hogy felperes a parancs teljesítését kívülálló személyek előtt tagadta meg. Az Országos Rendőrfőkapitány a határozattal szembeni panaszt elutasította.

A munkaügyi bíróság megítélése szerint a felperes keresete megalapozatlan. Kifejtette, hogy a felperes bűnösségét a bíróság jogerős ítéletében megállapította. A Btk. 354. § (1) bekezdésében írt bűncselekményt önmagában a parancs nem teljesítése megvalósítja. Nem tényállási elem a bűncselekmény megvalósulásához az, hogy a parancs megtagadása kívül állók jelenlétében, vagy azok jelenléte nélkül történik. A büntetőeljárás során így nem is bírálhatták el azt a körülményt, hogy a felperes a parancs végrehajtását kívülálló állampolgárok jelenlétében tagadta meg. E magatartás miatt a fegyelmi eljárás keretében volt felelősségre vonható, így nem volt jogszabálysértő a fegyelmi eljárás érdemi befejezése, míg a hozott határozat hatályon kívül helyezésére az alapul szolgáló magatartás súlyára figyelemmel nem kerülhetett sor.

Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezést jelentett be.

A felperesi fellebbezés az ítélet kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatására irányult. Álláspontja szerint tévedett a munkaügyi bíróság, amikor a Hszt. 140. § (1) bekezdés d.) pontjában írtak ellenére nem helyezte hatályon kívül a keresettel támadott határozatot és nem szüntette meg az eljárást. Megítélése szerint a felperest egyazon magatartás miatt kétszeresen vonták felelősségre.

Az alperes fellebbezése a munkaügyi bíróság ítéletének indokolása ellen irányult. Kifejtette, hogy a munkaügyi bíróság tévedett akkor, amikor csak azért látott lehetőséget a fegyelmi eljárás lefolytatására, mert a Btk. 354. §-ában meghatározott bűncselekménynek nem tényállási eleme az, hogy a parancsmegtagadás kívülálló jelenlétében, vagy azok jelenléte nélkül történik. Véleménye szerint nincs törvényi akadálya annak, hogy büntető mellett, fegyelmi felelősségre vonásra is sor kerüljön, s a jelen ügyben azért nem történt fenytetés kiszabása, mert a felperes által megvalósított bűncselekmény és a fegyelemsértés tényállása egymáshoz közelálló volt.

A megyei bíróság a bejelentett fellebbezések közül az alperesi fellebbezést találta alaposnak.

A munkaügyi bíróság a tényállást helyesen állapította meg, s helytálló az érdemi döntése is, azonban nem az ítélete indokolásában írt jogi okfejtés alapulvételével.

A megyei bíróság a jogvita elbírálása során abból indult ki, hogy az általánosan elfogadott jogelvek

szerint egy magatartásnak egyidejűleg egymástól eltérő jogviszonyokban is lehet jogkövetkezménye. Egy adott magatartás így arra vezethet, hogy a magatartást tanúsító személlyel szemben – egyazon magatartás mellett – polgári jogi, büntetőjogi, munkajogi és közigazgatási jogi jogkövetkezmények is alkalmazhatóak lesznek.

A felperes az irányadó tényállás szerint az előjárója utasításának teljesítését megtagadta. Magatartása büntetőjogilag bűncselekményt valósított meg, vele szemben büntetőeljárás során bűnösség megállapítására és büntetés kiszabására is sor került.

Magatartása azonban nemcsak a Btk-ba ütközött, hanem megsértette a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 11. § (1) és 12. § (1) bekezdésében foglalt, s a szolgálati előjáró utasításának teljesítésére vonatkozó, s szolgálati viszonyból fakadó kötelezettségét is. E kötelezettség megszegésével kapcsolatosan pedig a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. tv. 119. § (1) bekezdése kötelezően írja elő, hogy fegyelmi eljárás keretében felelősségre kell vonni a hivatásos állomány tagját, ha szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségét vétkeesen megszegi.

A fegyelmi eljárás megindítására az alperes részéről jogszerűen került sor. A fegyelmi jogkört az 1996. évi XLIII. tv. 125. § (2) bekezdése értelmében a törvényben meghatározott szolgálati előjáró gyakorolja, s a döntéssel szembeni panasz elbírálására a törvény 142. § (1) bekezdése értelmében az előjáró parancsnoka, illetve – kivételes körében – a miniszter jogosult. E törvényi előírásokból következik, hogy fegyelmi eljárás lefolytatására, fegyelmi ügy elbírálására a bíróságnak nincs hatásköre.

A felperes által hivatkozott, 1996. évi XLIII. tv. 140. § (1) bekezdés d) pontja szerint a fegyelmi eljárást meg kell szüntetni, ha az ügyet más eljárásban már elbírálták.

A felperessel szemben indult fegyelmi ügyet más fegyelmi eljárásban nem bírálták el. A felperes magatartását a büntető bíróság abból a szempontból vizsgálta, hogy a felperes bűncselekményt követett-e el, vagy sem.

E kérdés igenlő eldöntése, a felperes bűnösségének a bírói ítélettel történt megállapítása azonban nem jelenti a fegyelmi ügy más eljárásban történő elbírálását.

A felperesi érvelés abban az esetben volna helytálló, ha a törvény a fegyelmi eljárás megszüntetését úgy írta elő, hogy a más eljárásban történő elbírálás nem az ügyre, hanem a fegyelmi ügy alapján képező magatartásra vonatkozna. A felperes jogértelmezése, miszerint a hivatkozott jogszabályhelyben szereplő “ügyet”

helyettesíthetőnek tartja szolgálati viszonytal kapcsolatos kötelezettség vétke megszegését eredményező magatartásával, s olvasatában a törvény 140. § (1) bekezdés d.) pontja alapján a fegyelmi eljárást meg kell szüntetni, ha a fegyelmi vétséget képező magatartást más eljárásban már elbírálták, jogilag alátámasztatlan, s így nem helytálló.

A hivatkozott jogszabályhely ugyanis valóban a kétszeres elbírálás tilalmát tartalmazza, azonban nem olyan módon, hogy a fegyelmi vétség alapján képező magatartásnak más jogágban történt elbírálása a fegyelmi eljárás megszüntetését vonná maga után. E jogszabályhely helyes értelme szerint ugyanis egy személyt egyazon fegyelmi vétséget képező magatartás miatt nem lehet kétszer fegyelmileg felelősségre vonni, illetve egy korábban már megszüntetett fegyelmi eljárás alapját képező magatartás miatt nem lehet újabb fegyelmi eljárást indítani.

A felperesi jogértelmezésnek az 1996. évi XLIII. tv. 140. § (2) bekezdése is ellentmond, amikor bűncselekmény alapos gyanúja esetére a fegyelmi eljárás felfüggesztését csak lehetővé teszi. Ebből ugyanis az következik, hogy a fegyelmi eljárás felfüggesztésére a büntetőeljárás megindulása esetén sem kerülhet kötelezően sor, s így a fegyelmi eljárás elmarasztaló határozattal be is fejezhető a büntetőeljárás ideje alatt. Az eljárás alá vont személy fegyelmi felelőssége – mely a szolgálati jogviszonyára vonatkozik – így attól független, hogy magatartása kapcsán indult büntetőeljárás során a bűnösségét is megállapítják, vagy sem.

Helyesen mutatott rá az alperes a fellebbezésében arra, hogy felperesi érvelés helytállósága esetén a szolgálati jogviszonyra vonatkozó joghátrányt fegyelmi eljárás során adott esetben nem is alkalmazhatja olyan személlyel szemben, akinek bűnösségét a bíróság szolgálati bűncselekményben jogerősen megállapította.

A felek között ugyanakkor lényegében nem volt vita abban a kérdésben, hogy nincs jelentősége annak a ténynek, miszerint az utasítással történő szembeszegülés – mely a parancs iránti engedetlenség vétségét is megvalósította – kívülálló személyek jelenlétében, vagy azok jelenléte nélkül történik. Amennyiben kívülálló személyek is észlelik a kötelezettségszegést, az súlyosító körülményként értékelhető, amint arra a jelen ügyben vizsgált határozatban sor is került. Ez azonban nem a megindított fegyelmi eljárás megszüntethetőségét érintő kérdés.

A megyei bíróság megítélése szerint a büntetőeljárás során a bíróság egy magatartás büntetőjogi következményeit bírálja el, míg a fegyelmi eljárás során a fegyelmi jogkör gyakorlója abban a kérdésben foglal állást, hogy az érintett szolgálati viszonyban álló személy követett-e el, vagy sem fegyelemsértést. A kérdés igenlő eldöntése esetén nincs akadálya a fegyelmi eljárás érdemi befejezésének, s nem kerülhet sor az eljárás megszüntetésére a Hszt. 140. § (1) bekezdés d.) pontjára alapozottan csak azért, mert a magatartás büntetőjogi következményeit a büntető bíróság már levonta.

A fenti indokokra figyelemmel a megyei bíróság a munkaügyi bíróság ítéletének indokolását a fentieknek megfelelően megváltoztatta, míg egyebekben az ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban pernyertes alperest a tárgyaláson dolgozója képviselte, javára ezért a Pp. 75. § (3) bekezdése értelmében perköltség nem állapítható meg, megjelenésére figyelemmel. A fellebbezést az alperes részéről jogtanácsos ellenjegyezte, azonban az alperes úgy nyilatkozott, hogy perköltség

megállapítására felperessel szemben pernyertessége esetén sem tart igényt. A megyei bíróság ezért a másodfokú költségviselésre vonatkozó határozathozatalt – mint szükségtelent – mellőzte.

Miskolc, 1999. évi február hó 25. napján.

Demeter Zoltánné Dr. sk.

a tanács elnöke

Dr. Palásti Gábor sk.

mb.bíró, előadó

Dr. Sarkadi Sándor ak.

mb. tanácselnök